TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 8

להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג תקנו...

« Pour comprendre la question des bénédictions »

◇

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE
likuteitorah.com/fr/torah-ohr/bereishis/8/

1 להבין ענין הברכות כי הנה אנשי כנה"ג [כנסת הגדולה] תקנו הברכות בזמן בית שני אבל בזמן בית ראשון לא היו מברכים.

Pour comprendre le sujet des bénédictions : les Hommes de la Grande Assemblée instituèrent les bénédictions à l'époque du Second Temple, mais à l'époque du Premier Temple, on ne récitait pas de bénédictions.

והענין כי הנה כל ישראל מאמינים בני מאמינים כו' מה שנלאו חכמי הפילוסופים והמחקרים להבין בשכלם

Voici de quoi il s'agit : tous les Juifs sont des croyants, fils de croyants, etc. — [ils croient] ce que les philosophes et les chercheurs se sont épuisés à comprendre par leur intelligence.

כי האמונה היא למעלה מן ההשגה והשכל ואפי' [ואפילו] מההשגה שבשרש נפש האלקית שבישראל דמזליה חזי כו' שהרי לית מחשבה תפיסא ביה והוא רם ונשא למעלה ממזלייהו.

Car la foi se situe au-dessus de la compréhension et de l'intellect, et même au-dessus de la compréhension qui se trouve dans la racine de l'âme divine en Israël, dont [il est dit] que « son mazal voit », etc. ; car aucune pensée ne peut Le saisir, et Il est élevé et sublime au-dessus de leur mazal.

2 והנה בזמן בית ראשון היו נשמות ישראל במעלה העליונה והי' [והיה] אוא"ס [אור אין סוף] שורה ומתגלה בנפשם להיות אצלם גילוי אמונה זו כאילו רואה כו'.

Or, à l'époque du Premier Temple, les âmes d'Israël étaient au niveau le plus élevé, et la Lumière infinie (Or Ein Sof) reposait et se révélait dans leurs âmes, si bien que cette foi se révélait à elles comme si elles voyaient, etc.

אך בזמן בית שני לא היו הנשמות במעלה עליונה כ"כ [כל כך] תקנו אנשי כה"ג [כהאי גוונא] הברכות להמשיך גילוי אמונה זו להיות ברוך ונמשך הוי' אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בגילוי למטה.

Mais, à l'époque du Second Temple, les âmes n'étant pas d'un niveau aussi élevé, les Hommes de la Grande Assemblée instituèrent les bénédictions afin de faire descendre la révélation de cette foi : que Havaya, l'Or Ein Sof, béni soit-Il, soit « béni » et attiré vers le bas, en se révélant ici-bas.

3 וסדר השתלשלות המשכת הגילוי הוא מתחלה להיות הוי"ה אלקינו הוא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בנשמות ישראל להיות אלקינו ממש בבחי' ביטול לפי שהם מפנימיות העולמות.

L'ordre de l'enchaînement descendant du dévoilement est le suivant : d'abord, « Havaya, notre D.ieu » — le dévoilement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans les âmes d'Israël, afin qu'Il soit véritablement « notre D.ieu », dans un état d'annulation de soi (bitoul), car elles proviennent de la dimension intérieure (pnimiyout) des mondes.

משא"כ המלאכים הם מחיצוניות העולמות שעליהם נאמר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ארבעה נהרות הם ארבע מחנות השכינה מחנה מיכאל כו'. וז"ש [וזהו שאמרו] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות ד:) מיכאל באחת.

Il n'en va pas de même pour les anges, qui proviennent de la dimension extérieure ('hitsoniyout) des mondes, à propos desquels il est dit : « Et de là, il se divisait et devenait quatre têtes » — les quatre fleuves, qui sont les quatre camps de la Chekhina (la Présence divine) : le camp de Mikhaël, etc. C'est ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit (Berachos 4b) : « Mikhaël en un seul vol. »

ולא אמרו איזה שיעור על נשמות ישראל לפי שענין טיסה שטסים את העולם לא שייך גבי נשמות כלל שהעולם ומלואו אינן תופסין מקום כלל נגדם.

Ils n'ont indiqué aucune mesure pour les âmes d'Israël, car la notion de vol — le fait qu'elles traversent le monde en volant — ne s'applique pas du tout aux âmes, puisque le monde et tout ce qu'il contient n'occupe absolument aucun espace par rapport à elles.

משא"כ לגבי המלאכים תופס העולם איזה מקום אלא שמיכאל די לו בטיסה אחת וגבריאל בשתים כו' ואליהו בארבע עם גופו שהיה תחלה גשמי ונהפך כו'.

En revanche, pour les anges, le monde occupe une certaine place ; seulement, Mikhaël n'a besoin que d'un vol, Gabriel de deux, etc., et Eliyahu de quatre — avec son corps, qui était d'abord matériel avant d'être transformé, etc.

ואח"כ מלך העולם שעל העולם הוא גילוי מלכותו ית' בלבד שאין מלך בלא עם כו'.

Et ensuite, « Roi du monde » — qui règne sur le monde — n'est que le dévoilement de Sa souveraineté, béni soit-Il, car « il n'est pas de roi sans peuple », etc.

4 והנה ע"י הברכה ממשיך ברכה והמשכה להיות גילוי אור א"ס בנפש כלל ישראל שתתחזק אמונת ה' בלבם בבחי' גילוי כאלו רואה כו'.

Or, par la bénédiction, on fait descendre une bénédiction et un influx, afin que la Lumière infinie (Or Ein Sof) se révèle dans l'âme de l'ensemble d'Israël, et que la foi en D.ieu s'affermisse dans leur cœur de manière manifeste, comme si l'on voyait, etc.

אך המוקדם לברכה והמשכת השראת גילוי זה הוא המברך שהוא הוא העושה המצוה לפי שהמצות הם כלים להשראת אא"ס [אור אין סוף] ממש כו' ובהם ועל ידם ממשיך אא"ס [אור אין סוף] למטה.

Mais, avant la bénédiction et la descente qui permet à cette révélation de résider, il y a celui qui prononce la bénédiction — c'est lui-même qui accomplit la mitsva —, car les mitsvot sont des réceptacles permettant à l'Or Ein Sof lui-même, etc., de résider ; en elles et par leur intermédiaire, on fait descendre l'Or Ein Sof ici-bas.

וזהו אשר קדשנו במצותיו. אשר מלשון דהא שהוא נתינת טעם לדבר כלומר לפי שקדשנו במצותיו.

Et c'est là le sens de « Qui nous a sanctifiés par Ses mitsvot ». « Asher » a le sens de « car », mot qui donne la raison d'une chose ; autrement dit : parce qu'Il nous a sanctifiés par Ses mitsvot.

וצונו מלשון צוותא והתקשרות באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה שרש המצות למעלה לכך יש לנו כח להמשיך גילוי אור א"ס ב"ה בברכה זו:

« Et nous a ordonné » (vetzivanu) vient du terme tzavta, qui signifie jonction, et [désigne] l'attachement à l'Or Ein Sof, béni soit-Il, racine des mitsvot dans les mondes supérieurs ; c'est pourquoi nous avons le pouvoir de faire descendre la révélation de l'Or Ein Sof, béni soit-Il, par cette bénédiction.

5 והנה אמרו בירושלמי (פ"ק [פרק קמא] דברכות הלכה ח') מטבע קצר פותח בברוך ואינו חותם בברוך ומטבע ארוך פותח בברוך וחותם בברוך.

Or, il est dit dans le Talmud de Jérusalem (Berakhot, chap. 1, halakha 8) : une formule courte commence par « Baroukh » et ne se scelle pas par « Baroukh » ; une formule longue commence par « Baroukh » et se scelle par « Baroukh ».

ולהבין זה גם להבין מהו לשון חותם והל"ל [והוה ליה למימר] ומסיים. הענין כי הנה נודע שיש ב' בחינו' [בחינות] בחי' עלמא דאתכסי' ובחי' עלמא דאתגליא.

Pour comprendre cela — et aussi ce que signifie le terme « sceau » ; il aurait dû dire « se termine » —, il faut savoir que, comme on le sait, il existe deux niveaux : celui du monde caché et celui du monde révélé.

והנה על עלמא דאתגליא נאמר (בראשית ב) ומשם יפרד והי' [והיה] לארבעה ראשים ארבעה נהרות כנגד ארבע מחנות השכינה שהיא מתלבשת בבי"ע כו'

Du monde révélé, il est dit (Genèse 2) : « Et de là, il se divisa et devint quatre têtes » — les quatre fleuves, correspondant aux quatre camps de la Chekhina (la Présence divine), qui s'investit dans le Monde de Béria (Création), le Monde de Yetsira (Formation) et le Monde d'Assiya (Action), etc.

ובהשתלשלות וירידות המדרגות מדריגה אחר מדריגה בהתלבשותה בע' [בשבעים] שרים כו' נעשה עלמא דפרודא כו' ושם יש אחיזה ויניקה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] לינק מהקדושה כביכול.

Et, dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et la descente des niveaux, niveau après niveau, à mesure qu'elle s'investit dans les soixante-dix princes, etc., se constitue le monde de la séparation, etc. ; là, les kelipot (écorces) et la sitra a'hra (l'autre côté) ont prise et se nourrissent, en puisant dans la sainteté, pour ainsi dire.

אך אין יניקתם אלא מותרי השפע ופסולת כו' ולא מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום]

Mais elles ne se nourrissent que du surplus du flux et de ses déchets, etc., et non de l'essence de la sainteté, à D.ieu ne plaise.

וענין התהוות מותרי השפע ופסולת בעלי' דאתגלי' היינו כי הגם שגם עלמא דאתגלי' מצד עצמה באמת אינה דבר נפרד ח"ו [חס ושלום] וכמ"ש (דברים ד) כי הוי"ה הוא האלקים כו' אלא שהוא בחי' גילוי מה שהי' [שהיה] בהעלם בעלי' דאתכסיא

Voici comment le surplus du flux et ses déchets prennent naissance dans le monde révélé : bien que le monde révélé, lui aussi, ne soit pas véritablement, en lui-même, une entité séparée, à D.ieu ne plaise — comme il est écrit (Deutéronome 4) : « Car Havaya est Elokim », etc. —, il n'est que la révélation de ce qui était caché dans le monde caché.

וכמשל הולד שמצטייר בבטן הנקבה בהתחלקות עצמות וגידין כו' שהם מטפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'.

C'est comme le fœtus, qui se forme dans le ventre de la femelle en se différenciant en os et en tendons, etc. : ceux-ci proviennent de la goutte masculine, le blanc, dont [proviennent] les os, etc.

אלא שבטפת הזכר לא הי' [היה] התחלקות עצמות וגידין בפועל ממש רק שהי' [שהיה] בכח הטפה ההיא בהעלם וע"י שהייתה בבטן הנקבה ט' חדשים מצטייר בציור הולד ויוצא מהעלם אל הגילוי.

Toutefois, dans la goutte masculine, les os et les tendons n'étaient pas encore effectivement différenciés ; ils n'y étaient qu'en puissance, à l'état caché. Puis, durant son séjour de neuf mois dans le ventre de la femelle, le fœtus prend forme et passe du caché au révélé.

6 והנה כמו במשל הולד כאשר נתגדל ונגמר ציור כל האברים אזי דוחה ממנו מותרות שערות וצפרנים שזהו סימן גידול הולד שהוא בשלימות כשגמרו שערו וצפרניו כו'

Or, comme dans l'analogie du fœtus : lorsqu'il a grandi et que la formation de tous ses membres est achevée, il rejette alors de lui-même des surplus : les cheveux et les ongles. C'est le signe de la croissance du fœtus : il est pleinement formé lorsque ses cheveux et ses ongles sont achevés, etc.

ובצאתו מרחם אמו דוחה פסולת יותר ע"י פתיחת נקביו כו' מה שלא הי' [היה] פסולת זה בטפה כי אין הולד נוצר אלא מברור שבה.

Et lorsqu'il sort du ventre de sa mère, il expulse davantage de déchets par l'ouverture de ses orifices, etc. — déchets qui n'étaient pas présents dans la goutte, car le fœtus n'est formé qu'à partir de la partie affinée de celle-ci.

כך עד"מ בהגלות נגלות סדר ההשתלשלות בעלמא דאתגליא מהעלם אל הגלוי ברבוי התחלקות המדרגות להיות ציור פרטי העולמות במזגם ותכונתם אזי נעשה בחי' מותרי שפע ופסולת שדוחה לחוץ

De même, par analogie, lorsque l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) se révèle dans le monde de la révélation, passant de la dissimulation à la révélation et se déployant en de nombreux niveaux distincts, afin que les mondes prennent chacun leur forme particulière, selon leur composition et leur caractère, il se produit alors des surplus de flux et des déchets, qu'il rejette à l'extérieur.

והוא מעבר השפע להיות יניקה ואחיזה לס"א [לסטרא אחרא].

Et c'est le débordement du flux, [qui procure] à la sitra a'hra (l'autre côté) nourriture et prise.

משא"כ בבחי' עלמא דאתכסיא שהוא בהתכללות כו' ושם חביון עזו ואין שטן ופ"ר [ופגע רע] ח"ו [חס ושלום] כו'.

Il n'en va pas ainsi dans le monde caché, qui est dans un état d'inclusion, etc. ; là se trouve « la cachette de Sa force », et il n'y a « ni adversaire ni mauvais événement », à D.ieu ne plaise, etc.

7 והנה מטבע קצר רומז לעלמא דאתכסיא שהוא בחי' טפה לבד בהתכללות בבחי' העלם ובכח ולכן הוא מטבע קצר שכולל הכל בלשון קצר

Or, la formule brève fait allusion au monde caché, qui n'est que le niveau d'une goutte, incluse dans une dimension de dissimulation et à l'état de puissance ; c'est pourquoi sa formulation est brève et englobe tout en peu de mots.

וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] אלא לפתוח בברוך להיות ברכה והמשכה מאור א"ס ב"ה עצמו שהברכה הוא להיות השראה וגילוי מעצמות אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל כנ"ל.

Il suffit que la bénédiction commence par « Baroukh » [« béni »], afin qu'il y ait bénédiction et descente de lumière depuis la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il ; car la bénédiction consiste à être une présence et une révélation émanant de l'essence même de l'Or Ein Sof, béni soit-Il, qui n'entre nullement dans la catégorie des mondes, comme indiqué plus haut.

8 ומאחר שתמשך שם ברכה והמשכה זו היא בל תמוט עולם ועד כי אין שם יניקה לס"א [לסטרא אחרא] ח"ו [חס ושלום].

Et puisque cette bénédiction et cet influx seront attirés là, elle « ne sera pas ébranlée à jamais », car il n'y a là aucune nourriture pour la sitra a'hra (l'autre côté), à D.ieu ne plaise.

אבל מטבע ארוך רומז לעלמא דאתגליא שהיא בחי' גילוי ההתהוות לפרטי פרטים בהתחלקות רבות ועצומות וכך הוא מטבע ארוך באריכות הדברי' [הדברים] בפרטי פרטיות הדברים רבים שנאמרו ונשנו בה.

Mais la formule longue fait allusion au monde révélé, qui est le niveau du dévoilement de la création jusque dans ses moindres détails, en divisions nombreuses et considérables ; telle est aussi la formule longue, par la longueur de son texte et les nombreux détails des éléments qui y sont énoncés et répétés.

9 והנה בעלמא דאתגליי' אחר שמשם יפרד בבחי' התחלקות הפרטים יש יניקה לס"א [לסטרא אחרא] ח"ו [חס ושלום] וצריך להפרידם שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] רק דרך מעבר השפע ממותרות ופסולת כו' לכן צ"ל ג"כ חותם בברוך.

Or, dans le monde révélé, après que « de là, il se divise » en une division en éléments particuliers, la sitra a'hra (l'autre côté) peut en tirer sa nourriture, à D.ieu ne plaise. Il faut les séparer, afin qu'ils ne tirent pas leur nourriture de l'essence même de la sainteté, à D.ieu ne plaise, mais seulement par le passage du flux, à partir des surplus et des déchets, etc. C'est pourquoi il faut également conclure par « Baroukh ».

10 וענין החותם הוא כמו לשון חותם שעל האגרת מבחוץ כדי שלא יקרא באגרת הזאת איש זר אשר אין רצונו שידע הכתוב שם.

Le sens du sceau est comparable au terme « sceau » [employé pour désigner celui qui est apposé] à l'extérieur d'une lettre, afin qu'aucun étranger ne lise cette lettre, quelqu'un dont [l'auteur] ne souhaite pas qu'il sache ce qui y est écrit.

כך הוא החותם הזה מן הברכה וההמשכה אשר ימשיך עוד אחר המטבע הארוך שהמשכה זו שהיא גלוי ההעלם תהי' [תהיה] רק בבחי' הקדושה לבדה ואין לזרים אתה חלק ונחלה

Il en va de même de ce sceau de la bénédiction et de l'attirance vers le bas qui se poursuit après la longue formule : cette attirance vers le bas, qui est la révélation de ce qui était caché, ne doit avoir lieu que dans le domaine de la sainteté, et les étrangers ne doivent y avoir aucune part ni aucun héritage.

וזהו ההפרש שבין פתיחת הברכה לחתימתה כי פתיחת הברכה הוא המשכת הגילוי לבד להיות ברוך ונמשך ה' אלקי ישראל מעולם עד עולם. אבל החתימה היא שתהי' [שתהיה] המשכה זו בקדושה דוקא.

Telle est la différence entre l'ouverture de la bénédiction et son sceau : l'ouverture de la bénédiction consiste uniquement à faire descendre la révélation, afin que le Nom Havaya, le D.ieu d'Israël, soit « Baruch » [béni] et attiré vers le bas, d'un monde à l'autre ; mais le sceau signifie que cette attirance vers le bas se fasse spécifiquement dans la sainteté.

הבוחר בעמו ישראל באהבה. (מלאכי א) ואהב את יעקב ואת עשו שנאתי. (תהלים מז) יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב כו'.

« Celui qui choisit Son peuple Israël avec amour » ; (Malachie 1) « J'ai aimé Yaakov et J'ai haï Eisav » ; (Psaumes 47) « Il choisira pour nous notre héritage, la fierté de Yaakov qu'Il a aimé », etc.

ולכן נק' בלשון חותם כמו שחותמין על האגרת שלא יקרא אחר וכמו חותם ממגע זר שהוא שמירה כו'.

C'est pourquoi on l'appelle « sceau » : comme on scelle une lettre afin qu'un autre ne la lise pas, ou comme un sceau qui protège du contact d'un étranger, etc.

ולכן חותמין בברוך שהיא המשכה מבחי' המקיף שהיא שמירה מלמעלה כמ"ש (שם קכא) ה' שמרך ה' צלך כו'

C'est pourquoi on conclut par « Baruch », qui est une attirance vers le bas provenant du niveau englobant, une protection venant d'en haut, comme il est écrit (ibid. 121) : « Havaya est ton gardien, Havaya est ton ombre », etc.

ולכן החותם של כללות ישראל הוא בנעילת יו"כ [יום כפור] שאז זוכים למעלה העליונה (ויקרא טז) לפני הוי"ה תטהרו למעלה מבחי' הוי"ה כו' וכמ"ש במ"א:

C'est pourquoi le sceau de l'ensemble du peuple d'Israël se trouve à Ne'ilah de Yom Kippur, car c'est alors qu'ils méritent le niveau le plus élevé : (Lévitique 16) « Devant Havaya, vous serez purifiés » — au-dessus du niveau de Havaya, etc., comme il est expliqué ailleurs.

11 ועתה נבא לביאור ענין ב' ברכות ראשונות של נשואין שהם יוצר האדם ואשר יצר את האדם בצלמו.

Nous allons maintenant aborder l'explication des deux premières bénédictions du mariage, qui sont « Celui qui forme l'homme » et « Celui qui a formé l'homme à Son image ».

הראשונה פותחת בברוך ואינה חותמת והשניה פותחת בברוך וחותמת בברוך.

La première commence par « Baroukh » et ne se termine pas par une formule de clôture ; la seconde commence par « Baroukh » et se termine par « Baroukh ».

והענין כי הנה בגמרא (כתובות ח' א' ע"ש) אמרו שב' יצירות הללו כנגד שתי יצירות שהי' [שהיה] באדה"ר [באדם הראשון] תחלה נברא האדם לבדו בדו פרצופין ואח"כ נסר הקב"ה את חוה כו'.

Le sujet est le suivant : dans la Gemara (Kesubos 8a ; voir là-bas), il est dit que ces deux formations correspondent aux deux formations qu'a connues Adam, le premier homme : d'abord, l'homme fut créé seul, avec deux visages ; ensuite, le Saint béni soit-Il scia Chavah (Chavah) [pour la séparer de lui], etc.

וביאור הדבר הנה אדם וחוה רומזים לתושב"כ [לתורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] תושב"כ [תורה שבכתב] בחי' אדם בחי' טפת הזכר לובן שממנו עצמות כו'

L'explication est la suivante : Adam et Chavah font allusion à la Torah écrite et à la Torah orale. La Torah écrite est le niveau d'Adam, l'aspect de la goutte masculine, le blanc dont [proviennent] les os, etc.

כי תושב"כ [תורה שבכתב] היא בחי' חכמה עלאה שאינה אלא בחי' טפה ונקודה שהחכמה היא בחי' ברק המבריק במוחו

Car la Torah écrite est le niveau de la 'Hokhma supérieure (sagesse), qui n'est qu'une goutte et un point ; car la 'Hokhma est l'aspect de l'éclair qui fulgure dans l'esprit.

שעדיין לא באה לידי אורך ורוחב ההשגה להבין ולהשיג כל דרכי החכמה בכלל ובפרט רק שהוא כברק בעלמא שמתנוצץ ומאיר במוחו כח ההשכלה

Elle n'a pas encore atteint l'ampleur et l'étendue de la compréhension, permettant de comprendre et de saisir toutes les voies de la sagesse, dans leur généralité comme dans leurs détails ; elle est seulement comme un éclair, qui scintille et illumine dans son esprit la faculté intellectuelle.

ואינו מתגלה אלא בחי' נקודה אלא שאח"כ מתפשטת הנקודה באורך ורוחב ובאה לידי השגה ואזי נקראת בשם בינה כו'

Elle ne se révèle que comme un point ; mais ensuite, le point se déploie en longueur et en largeur, parvient à la compréhension, et alors on l'appelle Bina (compréhension), etc.

וכך היא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] שאין בה גילוי ההשגה שהרי ר"ע [רבי עקיבא] הי' [היה] דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

Il en va ainsi du niveau de la Torah écrite, en laquelle la compréhension n'est pas révélée ; car Rabbi Akiva déduisait de chaque pointe, sur chaque lettre, des monceaux et des monceaux de lois.

שההלכות הללו אינן מבוארות ונגלות בגילוי ההשגה בקוץ ההוא רק שכל קוץ וקוץ כלול מכמה תלי תלים של ההלכות הכלולים ונעלמים בקוץ ההוא מבחי' העלם

Ces lois ne sont ni expliquées ni révélées de manière manifeste dans la compréhension, au sein de cette épine ; au contraire, chaque épine renferme des monceaux sur des monceaux de lois, incluses et cachées dans cette épine à l'état de dissimulation.

והרי אין בקוץ זה אלא רמז בעלמא ובחי' נקודה והקוצין הן בחי' תגין.

Et dans cette épine, il n'y a qu'une simple allusion et le niveau d'un point. Et les épines sont l'aspect des couronnes (taguin).

12 וכן עד"ז בכל בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] הכל רמוזים לכמה ענינים וכמה סודות מופלאים. וכל זה הוא בתושב"כ [בתורה שבכתב] בבחי' העלם ובכח ולא בפועל וגילוי

Il en va de même, de cette manière, pour tous les aspects des signes de cantillation, des voyelles, des couronnes et des lettres : tous font allusion à de nombreux sujets et à de nombreux secrets merveilleux. Tout cela se trouve dans la Torah écrite à l'état de dissimulation et en puissance, et non dans l'effectivité et la révélation.

וכמשל טפת הזכר הכלולה מכל הבחי' שבולד לובן שממנו עצמות וגידין וכו' שבטפה ההיא אין התחלקות העצמות וגידים כו' נגלים בפו"מ [בפועל ממש] רק שהם בהעלם ובכח.

C'est comme l'analogie de la goutte masculine, qui contient tous les éléments présents dans le fœtus : la substance blanche dont proviennent les os, les tendons, etc. Dans cette goutte, les os et les tendons, etc., ne sont pas différenciés et révélés dans les faits ; ils ne sont que dissimulés et en puissance.

ויציאתם מהעלם אל הגילוי הוא ע"י שהייה ט"ח [ט' חדשים] בבטן הנקבה ששם מצטייר הולד והיא מוציאתו לידי גילוי בהתחלקות האברים פרטיים נגלים.

Leur passage de la dissimulation à la révélation s'effectue par le séjour de neuf mois dans le ventre de la femme, où le fœtus prend forme ; elle le fait alors accéder à la révélation, avec des membres distincts, particuliers et manifestes.

וכך הוא עד"מ יציאת ההעלם מתושב"כ [מתורה שבכתב] שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] לידי גילוי הוא ע"י תושבע"פ [תורה שבעל פה] (ור"ע [ורבי עקיבא] הי' [היה] דורש כו' כי ר"ע [רבי עקיבא] הי' [היה] מקור תושבע"פ [תורה שבעל פה] כמו שאמרו סתם ספרי כו' וכולהו אליבא דר"ע [דרבי עקיבא]) שהיא בחי' חכמה תתאה.

De même, par analogie, le passage à la révélation de ce qui est dissimulé dans la Torah écrite, laquelle relève de la 'Hokhma (sagesse) supérieure, s'effectue par la Torah orale — et Rabbi Akiva interprétait, etc., car Rabbi Akiva était la source de la Torah orale, comme l'enseignent les expressions «un Sifrei anonyme», etc., et «tous suivent l'avis de Rabbi Akiva» —, laquelle relève de la 'Hokhma inférieure.

שממאמר א' שבתושב"כ [שבתורה שבכתב] כמו ענין שמירת שבת שנאמרה בתו' בכלל נעשה מסכת שלימה שהוא גילוי פרטי הלכות שבת מה הן האבות מלאכות וכיצד מתחייב בהן וכל ענייניהם בכל פרטיהן ודקדוקיהן.

Ainsi, à partir d'une seule déclaration de la Torah écrite, telle que le commandement d'observer le Chabbat, énoncé de manière générale dans la Torah, se constitue un traité entier : il révèle les détails des lois du Chabbat, quelles sont les catégories principales de travaux, dans quelles conditions on en devient passible, ainsi que toutes les questions qui s'y rapportent, jusque dans leurs moindres détails et précisions.

ולכן נק' תושבע"פ [תורה שבעל פה] בשם חוה כי חו"ה בגימטריא המילוי של הוי"ה (שהוא עולה י"ט) כי המילוי הוא גילוי ההעלם כמ"ש במ"א וגם חוה לשון גילוי כי תרגום ויגד וחוי. והגדה לשון המשכה שנמשך מהעלם אל הגילוי

C'est pourquoi la Torah orale est appelée Chavah : en effet, Chavah a pour valeur numérique celle du remplissage de Havaya (qui vaut 19), car le remplissage révèle ce qui était dissimulé, comme cela est expliqué ailleurs. De plus, Chavah est un terme qui signifie révélation, car le Targoum traduit «et il raconta» par «vachavi». Et le récit (haggadah) désigne un passage de ce qui est dissimulé à la révélation, une transmission qui fait descendre ce qui était caché vers la révélation.

וז"ש [וזהו שכתוב] ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי ולכאורה א"כ למה קרא שמה חוה הי' [היה] לו לקרא שמה חיה אלא לפי שחוה ל' [לשון] גילוי

C'est là le sens des paroles : «Et l'homme appela sa femme Chavah, car elle était la mère de tous les vivants.» Dès lors, pourquoi l'appela-t-il Chavah ? Il aurait dû l'appeler Chayah ! C'est parce que Chavah est un terme qui signifie révélation.

וזהו כי היא היתה אם כל חי פי' ולכך הוציאתם מהעלם אל הגילוי כמו אם הבנים שהולד מצטייר בקרבה והיא מוציאתו מההעלם:

C'est là le sens de «car elle était la mère de tous les vivants» : elle les a donc fait passer de la dissimulation à la révélation, comme une mère d'enfants, en qui le fœtus prend forme et qui le fait sortir de la dissimulation.

13 וזהו יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה דעת פי' יום ליום בחי' תושב"כ [תורה שבכתב] יביע אמר אמ"ר [אש מים רוח] ר"ת [ראשי תיבות] אש מים רוח ובבחי' תושב"כ [תורה שבכתב] יביע כמעיין הנובע ממקורו

Et voici [le sens de] : « Le jour au jour fait jaillir la parole, et la nuit à la nuit exprime la connaissance. » Explication : « Le jour au jour » désigne le niveau de la Torah écrite ; « fait jaillir la parole (omer) » : omer est l'acronyme de feu (esh), eau (mayim) et air (ruach) ; et, au niveau de la Torah écrite, cela « jaillit » comme une source qui sourd de son origine,

שהוא עדיין דבוק במקורו ומתאחד עמו לפי שתושב"כ [שתורה שבכתב] היא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] ושם שורה ומתגלה אוא"ס [אור אין סוף] הוי"ה בחכ' [בחכמה]

qui demeure attachée à sa source et ne fait qu'un avec elle ; car la Torah écrite est le niveau de la 'Hokhma (sagesse) supérieure, et c'est là que la Lumière infinie (Or Ein Sof), le Nom Havaya, réside et se révèle dans la 'Hokhma.

ולכן שם יביע כמעיין הנובע שנובע מן המקור ואינו הולך ומתפשט באורך ורוחב רק נביעו דחכמתא בלבד שהיא בחי' נקודה וברק המבריק

C'est pourquoi il y est dit « fait jaillir », comme une source vive, qui sourd de son origine et ne se déploie ni en longueur ni en largeur, mais n'est que le jaillissement de la 'Hokhma, niveau d'un point et d'un éclair fulgurant.

והאמ"ר [והאש מים רוח] שהוא ר"ת [ראשי תיבות] אש מים רוח כלולים ומתעלים בו בהעלם ובכח ולא בגלוי ובפו"מ [ובפועל ממש]

Et l'omer, acronyme de feu, eau et air, y est inclus et s'élève à l'état caché et en puissance, non de manière révélée ni en acte.

שאין שם התחלקות בחי' אש רוח מים ממש כמו שהם אחר שנפרטו ובאו לידי גילוי רק הם בבחי' נביעו בלבד כהתכללות המעיין הנובע ממקורו ומתאחד ונכלל במקורו הוא א"ס ב"ה הוי"ה בחכ' [בחכמה].

Car il n'y a là aucune différenciation entre le feu, l'air et l'eau proprement dits, tels qu'ils sont après avoir été particularisés et être venus à la révélation ; ils ne sont que dans le jaillissement seul, à l'image d'une source qui sourd de son origine et demeure unie et incluse dans sa source, laquelle est l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, Havaya dans la 'Hokhma.

ולילה ללילה בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה] יחוה דעת בבחי' גילוי לבאר ולפרט פרטי התחלקות ההתהוות כמו שהם בסדר ההשתלשלות במדרגות רבות ועצומות (וזהו שמשרע"ה [שמשה רבינו עליו השלום] למד ביום מקרא ובלילה משנה כשהי' [כשהיה] בהר כו'):

« Et la nuit à la nuit » désigne le niveau de la Torah orale ; elle « exprime la connaissance » en la révélant, afin d'expliquer et de détailler les particularités de la différenciation de la création telles qu'elles se présentent selon l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), à travers de nombreux niveaux immenses. (Et c'est pourquoi Moshe Rabbeinu, que la paix soit sur lui, étudiait les Écritures le jour et la Mishnah la nuit lorsqu'il était sur la montagne, etc.)

14 והנה ברכה ראשונה כנגד אדה"ר [אדם הראשון] שהיא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] תושב"כ [תורה שבכתב] דהיינו כדי להמשיך אור א"ס בחכמה כו'

À présent, la première bénédiction correspond à Adam HaRishon, qui est le niveau de la 'Hokhma (sagesse) supérieure, la Torah écrite — c'est-à-dire afin de faire descendre la Lumière infinie (Or Ein Sof) dans la 'Hokhma, etc.

ופי' יוצר כמו צר צורה עד"מ שהוא מצייר תמונת החומר. ותמונה זו היא ג"כ גילוי בערך החומר שהי' [שהיה] חומר פשוט כמו גוף גולמת המתכת.

Et le sens de « Yotzer » (« Celui qui forme ») est comparable à « tzar tzurah » (« former une forme ») : à titre d'analogie, comme quelqu'un qui façonne la forme de la matière. Cette forme aussi est une révélation par rapport à la matière, qui était une matière simple, comme le corps d'un bloc de métal brut.

15 ומראהו ומעשהו או הצורה שמציירין עליו הוא גילוי החומר שנעשה על תמונה זו דוקא

Son apparence et sa facture, ou la forme qui lui est donnée, constituent le dévoilement de la matière, mise précisément dans cette forme particulière.

והרי ציור זה אינו דבר נפרד ואין הציור נראה דבר בפ"ע [בפני עצמו] אלא שע"י הציור מתראה תבנית הכלי באופן יותר נאות מכמות שהי' [שהיה] גולמו. וגולמת הכלי עצמו הוא שנצטייר ונתגלה.

Or, cette forme n'est pas une chose distincte, et elle n'apparaît pas comme une chose en soi. C'est plutôt par elle que la configuration du réceptacle apparaît de manière plus adéquate qu'à l'état brut ; et c'est la matière brute du réceptacle lui-même qui a été mise en forme et révélée.

כך הנה בנמשל האדם שהוא תושב"כ [תורה שבכתב] הוא ג"כ בבחי' גילוי אל החומר הראשון שהוא כח ההיולי שלא נתפס בו שום גילוי

Il en va de même dans l'analogie : « Adam », qui est la Torah écrite, est également un niveau de dévoilement par rapport à la matière primordiale, qui est la puissance hylique, en laquelle aucun dévoilement n'est saisissable.

שעליו נאמר (תהלים יח) ישת חשך סתרו וחומר ההיולי הוא נק' בשם אדם דבריאה וראשית הגילוי הוא בחכמה תושב"כ [תורה שבכתב] ונק' אדם דיצי' [דיצירה].

À son sujet, il est dit (Psaumes 18) : « Il fit des ténèbres Son lieu caché. » La matière hylique est appelée « Adam de Béria », et le commencement du dévoilement se trouve dans 'Hokhma (sagesse), la Torah écrite ; il est appelé « Adam de Yetsira ».

וברכה שניה נגד חוה בחי' תושבע"פ [תורה שבעל פה].

Et la deuxième bénédiction correspond à Chavah, le niveau de la Torah orale.

ולכן נתוסף בה תיבת את. אשר יצר את האדם. את פי' בחי' אותיות מא' ועד תי"ו שהאותיות הן מבחי' עלמא דאתגליא כי האותיות הן גילוי השכל.

C'est pourquoi on y ajoute le mot « et » : « Qui a formé et ha-adam. » « Et » désigne l'aspect des lettres, de alef à tav, car les lettres relèvent du monde dévoilé, puisqu'elles sont le dévoilement de l'intellect.

16 והיינו גילוי חכמה תתאה שהיא בחי' גילוי לחכמה עלאה תושב"כ [תורה שבכתב] כנ"ל והוא גילוי אחר גילוי שהח"ע [שהחכמה עילאה] הוא גילוי חומר הראשון ההיולי כנ"ל.

C'est-à-dire le dévoilement de la 'Hokhma inférieure (sagesse), qui est le niveau du dévoilement de la 'Hokhma supérieure, la Torah écrite, comme expliqué ci-dessus ; c'est une révélation après une révélation, car la 'Hokhma supérieure est le dévoilement de la matière hylétique primordiale, comme expliqué ci-dessus.

וזהו בצלמו בצלם דמות תבניתו. כי צלם לשון ציור וגלוי וכפל בצלמו בצלם. פי' גילוי אחר גילוי.

C'est là le sens de « à Son image, à l'image de la ressemblance de Sa forme ». Car « image » est un terme qui désigne la forme et le dévoilement ; la répétition, « à Son image, à l'image », signifie une révélation après une révélation.

גילוי הראשון להיות אור א"ס בחכמ' [בחכמה] עלאה בבחי' יביע ואח"כ גילוי חכמה תתאה והיא היא דמות תבניתו דהיינו בחי' עלמא דאתגלי' ממש.

Le premier dévoilement consiste en la présence de la Lumière infinie (Or Ein Sof) dans la 'Hokhma supérieure, selon la modalité de «jaillir» ; puis vient le dévoilement de la 'Hokhma inférieure, qui est «la ressemblance de Sa forme», c'est-à-dire le niveau du monde effectivement dévoilé.

17 והתקין לו ממנו בנין עדי עד שבחי' עלמא דאתגלי' אע"פ [אף על פי] שרגלי' [שרגליה] יורדות כו' מ"מ איננה דבר נפרד ח"ו [חס ושלום] אלא והתקין לו ממנו בעצמו

« Et lui prépara à partir de lui-même un édifice éternel » : le monde révélé, bien que « ses pieds descendent », etc., n'est néanmoins pas une chose séparée, à D.ieu ne plaise, mais bien « et lui prépara à partir de lui-même » — de son être même.

כי גילוי חכמה תתאה הוא גילוי הארת אור א"ס ב"ה עצמה שבחכ' [שבחכמה] עלאה

Car la révélation de la 'Hokhma (sagesse) inférieure est la révélation du rayonnement de la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il, qui se trouve dans la 'Hokhma supérieure.

אלא לפי שבה נפרטו ונתחלקו בבחי' רבוי המדרגות בדרך פרט מה שהיו כלולים בח"ע [בחכמה עילאה] בהעלם בדרך כלל הנה האור שבה הוא מצומצם ומלובש בכמה מיני צמצומים והתלבשות שונות

Toutefois, comme ce qui était inclus dans la 'Hokhma supérieure, de façon cachée et générale, s'y est différencié et réparti dans le détail en une multitude de niveaux, la lumière qui s'y trouve est restreinte et revêtue de nombreuses sortes de contractions et d'habillages divers,

כדי להאיר ולהתגלות בכל מדרגה ומדרגה לפי מה שהיא להיות המדרגות ההם נראים ונגלים ולא יתבטלו במציאות.

afin de briller et d'être révélée à chaque niveau selon ce qu'il est, de sorte que ces niveaux soient visibles et révélés, et ne soient pas annulés dans leur existence.

18 וכ"כ [וכן כתב] נתצמצם האור ונתמעט עד שירד מדרגה אחר מדרגה בסתר המדרגות שהלבוש מסתיר ומכסה על האור ההוא ונעשה מקור לעלמא דפרודא להיות משם יפרד כו'.

Et la lumière se contracta et diminua à tel point qu'elle descendit de degré en degré, dans l'occultation des degrés, où le vêtement cache et recouvre cette lumière ; elle devint une source pour le monde de la séparation, d'où «il se divise», etc.

אבל עיקר צמצום האור הוא כדי שיהיה בנין העולמות שלא יתבטלו במציאות וזהו בנין עדי עד

Mais le but essentiel de la contraction de la lumière est de permettre l'édification des mondes, afin qu'ils ne soient pas absorbés au point de perdre leur existence ; c'est là un « édifice éternel »,

דהיינו להיות לעדי עד ימלוך להיות מדת מלכותו עדי עד למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית.

c'est-à-dire qu'Il règne à jamais : que l'attribut de Sa souveraineté demeure éternellement, en haut sans fin et en bas sans limite.

19 והיא התגלות מלכותו בבחי' א"ס ממש רק שכדי שיהי' [שיהיה] גילוי א"ס ב"ה בבחי' מלכותו הוצרך להיות בחי' בנין.

Et c'est la révélation de Sa Mal'hout (souveraineté) au niveau de l'Infini (Ein Sof) même ; mais, afin que l'Ein Sof, béni soit-Il, se révèle au niveau de Sa Mal'hout, il a fallu l'aspect d'un édifice,

דהיינו להיות הסתר האור וצמצומו והתלבשותו בכמה מיני לבושין עד שיאיר ויתגלה אור זה בבחי' זו דוקא.

c'est-à-dire la dissimulation de la lumière, son tsimtsoum (contraction) et son enveloppement dans de nombreuses sortes de vêtements, jusqu'à ce que cette lumière brille et se révèle précisément à ce niveau.

כי אור א"ס מצד עצמו כשמו כן הוא אין לו סוף כו' ולאו מכל מדות כלל כמ"ש במ"א

Car la Lumière infinie (Or Ein Sof), en elle-même, est, comme son nom l'indique, sans fin, etc., et ne relève absolument d'aucun des attributs, comme cela est expliqué ailleurs.

ואפי' [ואפילו] אור א"ס שבח"ע [שבחכמה עילאה] הוא בבחי' צמצום ולבוש שח"ע [שחכמה עילאה] נק' בשם לבוש לאור א"ס כו'.

Et même l'Or Ein Sof qui se trouve dans la 'Hokhma (sagesse) supérieure est dans un état de contraction et de vêtement, car la 'Hokhma supérieure est appelée un vêtement de l'Or Ein Sof, etc.

20 וכל מה שירד האור ונתגלה גילוי אחר גילוי ירידה היא זו. ומיעוט האור והתלבשותו וירידה זו היא כדי שיאיר אור א"ס ב"ה גם במדרגות התחתונות.

Dans toute la mesure où la lumière est descendue et s'est révélée, révélation après révélation, il s'agit là d'une descente. Cette diminution de la lumière, son revêtement et cette descente ont pour but que la Lumière infinie (Or Ein Sof) du Saint béni soit-Il brille également dans les niveaux inférieurs.

כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וא"כ תכלית המכוון מבחי' מלכותו להחיות עולמות נפרדים אינה להיות נפרד ח"ו [חס ושלום] רק אדרבה להיות בנין עדי עד כי והתקין לו ממנו כו' כנ"ל:

Car le Saint béni soit-Il a désiré avoir une demeure dans les mondes inférieurs ; dès lors, la finalité ultime de Sa souveraineté, qui donne vie à des mondes séparés, n'est pas qu'ils soient séparés, à D.ieu ne plaise, mais, au contraire, qu'il y ait un « édifice éternel », car « il lui a préparé à partir de lui-même », etc., comme expliqué plus haut.

21 אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] זכה נעשה לו סם חיים כו' דבזכותא תליא מילתא ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה נאמרו הדברים

Cependant, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « S'il en est digne, cela devient pour lui un élixir de vie », etc. — car la chose dépend du mérite, et ces paroles ont été dites en fonction de l'intention du cœur de celui qui s'adonne à l'étude de la Torah.

כי לפי שעוסק בתושבע"פ [בתורה שבעל פה] שהיא חכמה תתאה שירדה לעלמא דפרודא ונתלבשה בדברי' [בדברים] גשמיי' [גשמיים] שהם מהע' [מהשבעים] שרים שנתלבשה בהם ברבוי השתלשלות המדרגות ליתן בהם כח וממשלה על הדברים הגשמיים ההם

Car, puisqu'il s'adonne à la Torah orale, qui est la 'Hokhma (sagesse) inférieure, descendue dans le monde de la séparation et revêtue de réalités matérielles — lesquelles proviennent des soixante-dix princes —, elle s'y est revêtue au fil de la grande chaîne de descente des degrés (hichtalchelout), afin de leur donner pouvoir et domination sur ces réalités matérielles ;

והדבר הגשמי שעוסק בו שהוא תחת ממשלת השרים הוא המסתיר ומכסה על קדושת אור א"ס הנמשך מחכמה עלאה ומתלבש בחכמה תתאה לכך יכול להמשיך את האדם ולהורידו ולהפילו למטה

et la réalité matérielle dont il s'occupe, qui est soumise à la domination des princes, est ce qui dissimule et recouvre la sainteté de la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui se déverse depuis la 'Hokhma supérieure et se revêt dans la 'Hokhma inférieure ; c'est pourquoi elle peut entraîner l'homme, l'abaisser et le faire tomber vers le bas,

בל יראה גאות ה' והוד מעטה לבושו שהוא התלבשות אור א"ס ב"ה הנמשך ומתלבש בחכמה תתאה בפסק הלכה הערוכה בדברים הגשמיים ההם. כי דבר ה' זו הלכה והיא חכמתו ורצונו כו'.

de sorte qu'il ne voie pas «la majesté de Havaya» ni la splendeur du manteau de Son vêtement, à savoir le revêtement de l'Or Ein Sof, béni soit-Il, qui est amené vers le bas et se revêt dans la 'Hokhma inférieure, dans la décision halachique telle qu'elle est formulée au sujet de ces réalités matérielles. Car «la parole de Havaya», c'est la halachah, et elle est Sa sagesse et Sa volonté, etc.

22 ולכך לא זכה ונמשך אחר עלמא דפרודא וגורם להפריד עלמא דאתגלי' היא חכמה תתאה ממקורה ושרשה היא ח"ע [חכמה עילאה] ונותן יד וממשלה להיות שליטה ואחיזה לקליפות וס"א [וסטרא אחרא]

C'est pourquoi, [s'il] n'a pas mérité et se laisse entraîner à la suite du monde de la séparation, il provoque la séparation du monde révélé — qui est la 'Hokhma (sagesse) inférieure — de sa source et de sa racine, qui est la 'Hokhma supérieure ; et il donne aux kelipot (forces de dissimulation) et à la sitra a'hra (l'autre côté) prise et pouvoir, afin qu'elles dominent et trouvent un point d'attache,

שיהי' [שיהיה] יניקתם ואחיזת' מעיקר הקדושה כו' ולא מן השמרים ופסולת אשר ניתן להם כדי חיותם מלמעלה מחכמה תתאה היא מלכותו ית' בהתלבשות' בהשרי' [בהשרים] כו'

de sorte que leur nourriture et leur prise proviennent de l'essence même de la sainteté, etc., et non des scories et des déchets qui leur ont été accordés d'en haut pour leur force vitale, depuis la 'Hokhma inférieure, qui est Sa souveraineté, béni soit-Il, telle qu'elle s'enveloppe dans les princes, etc.,

דרך ירידת והשתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה עד שירדה בסתר המדרגות שנמשך להם חיות מעט מן השמרים והפסולת דרך יניקת שערות וצפרנים מותרי השפע כו'.

par la descente et l'enchaînement des niveaux, niveau après niveau, jusqu'à ce qu'elle descende dans le secret des niveaux, de sorte qu'une petite force vitale leur soit transmise depuis les scories et les déchets, par la nourriture tirée des cheveux et des ongles, qui sont le surplus de l'effusion, etc.

כי מאחר שנמשך אחר גשמית הדברים שהן מהשרים כו' ומחשיב אותם ליש ועיקר הרי מעורר כך למעלה כביכול

Car, puisqu'il se laisse entraîner par la matérialité des choses, qui proviennent des princes, etc., et les considère comme une existence réelle et essentielle, il suscite ainsi la même chose en haut, pour ainsi dire.

ולכך נעשה לו סם המות ממש שלוקח חיותו מהקליפות הנקרא מות ומשם נופל לו מחשבות רעות מהיכלות הקליפות וס"א [וסטרא אחרא] להחזיק א"ע [את עצמו] ליש ודבר במה שלומד כו'

C'est pourquoi cela devient pour lui un véritable « élixir de mort » : il puise sa force vitale dans les kelipot, qui sont appelées « mort » ; et c'est de là que lui viennent des pensées mauvaises, des palais des kelipot et de la sitra a'hra, qui le poussent à se considérer comme une existence réelle et importante en raison de ce qu'il étudie, etc.

[ועי' [ועיין] ביומא ד' ע"ב ב' ע"פ וזאת התורה אשר שם משה זכה כו' ובזוהר ר"פ חקת בענין וזאת ועי' [ועיין] בפ' בהר דף ק"י ע"ב בענין ועשה טוב כו' ע"ש]

[Et voir Yoma 72b, à propos de « Et ceci est la Torah que Moshe a placée » : « S'il mérite », etc. ; et dans le Zohar, au début de la paracha Chukas, à propos de « Et ceci » ; voir aussi la paracha Behar, folio 110b, à propos de « Et fais le bien », etc. ; voir là-bas.]

וזהו האומר אין לי אלא תורה כו' שאומר אין לי לעצמי מפני שהוא בבחי' לא זכה ורוצה להיות לעצמו יש ודבר נפרד.

Et c'est là le sens de « celui qui dit : "Je n'ai que la Torah" », etc. : il dit : « Je n'ai rien [d'autre que la Torah] pour moi », parce qu'il est dans l'état de « ne pas avoir mérité » et veut être, pour lui-même, une existence à part, séparée.

23 ולכן אפי' [אפילו] תורה אין לו שהתורה היא נשפעת ונמשכת במקום קדושה דוקא

Ainsi, « il n'a même pas la Torah », car la Torah est conférée et attirée précisément dans un lieu de sainteté.

כי אין אור א"ס שורה אלא במי שבטל כו' והיינו סטרא דקדושה ולכן כל השפעת הקדושה היא ממנה ולזולתה דהיינו שאינו רוצה לעצמו

Car la Lumière infinie (Or Ein Sof) ne repose que sur celui qui est dans l'annulation de soi (bitoul), etc. ; c'est là le côté de la sainteté. C'est pourquoi tout ce que la sainteté confère va de soi vers autrui, c'est-à-dire qu'on ne le veut pas pour soi-même.

משא"כ סטרא דקליפה הרי כל טיבו דעבדין לגרמייהו וכו' ולכן א' על דואג ואחיתופל דלא מסקי שמעתתא אליבא דהלכתא

Il n'en va pas ainsi du côté de la kelipa (l'écorce), car « tout le bien qu'ils font, ils le font pour eux-mêmes », etc. C'est pourquoi il est dit de Doeg et d'Achitophel qu'ils ne faisaient pas aboutir leur étude à la halakha.

אבל בדהע"ה [בדוד המלך עליו השלום] כתי' [כתיב] והי' עמו שהלכה כמותו בכ"מ [בכל מקום] והיינו לפי שהמשכת התורה היא דוקא במקום קדושה ואחר כוונת הלב של העוסק בתורה.

Mais du roi David, que la paix soit sur lui, il est écrit : « Havaya était avec lui » — la halakha était conforme à son avis partout. Cela s'explique par le fait que la lumière de la Torah est attirée précisément dans un lieu de sainteté, selon l'intention du cœur de celui qui s'adonne à l'étude de la Torah.

כי כפי מה שהוא באתעדל"ת [באתערותא דלתתא]. כך מעורר למעלה שיערה עליו רוח ממרום באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] אם זכה ומדבק א"ע [את עצמו] באור א"ס הנמשך בתורה

Car, à la mesure de son éveil d'en bas, il suscite en haut un éveil tel qu'« un esprit venu d'en haut soit répandu sur lui », par un éveil d'en haut — s'il en est digne et s'attache à l'Or Ein Sof attiré dans la Torah,

וכמ"ש וכל בניך למודי ה'. דהיינו שיהא לימוד הלכה זו מפני שהיא דבר ה' כו'.

comme il est écrit : « Tous tes enfants seront instruits par Havaya » ; c'est-à-dire que l'étude de cette halakha soit motivée par le fait qu'elle est la parole de D.ieu, etc.

אך הכח הזה להיות המשכת אור א"ס שבתורה בקדושה דוקא הוא הוא מבחי' החותם שלמעלה

Mais cette force qui fait que la Lumière infinie contenue dans la Torah est attirée précisément dans la sainteté provient du niveau du sceau d'en haut,

וכמ"ש חתום תורה בלימודי שפי' בלימודי להיות למודי ה' דוקא וחותם זה הוא המפריד הקליפות שלא יינקו מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום] כנ"ל.

comme il est écrit : « Scelle la Torah parmi Mes disciples » — « parmi Mes disciples » signifie qu'ils soient précisément « instruits par Havaya ». Ce sceau sépare les kelipot, afin qu'elles ne tirent pas leur vitalité de l'essence même de la sainteté, à D.ieu ne plaise, comme expliqué plus haut.

ולכן אנו חותמין בברוך שלא יהיה יניקה ואחיזה לקליפות ע"י לא זכה כי גם חותם זה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מילתא.

Nous concluons donc par «Baroukh», afin que les kelipot (écorces) ne puissent ni se nourrir ni prendre prise par le biais de «n'a pas mérité» ; car ce sceau aussi dépend de l'éveil d'en bas.

24 והנה מבקשי ה' יבינו כל שכמו שהוא לענין תורה כך כיוצא בזה הוא לענין עבודת הלב באהוי"ר [באהבה וביראה] כו'.

À présent, «ceux qui cherchent Havaya comprendront tout» : de même que cela vaut pour la Torah, il en va également ainsi du service du cœur, par l'amour et la crainte, etc.

כי הנה ב' בחינות יש בלב דהיינו פנימיות הלב וחיצוניותו. בחי' פנימית הלב היא התלהטות והתלהבות האהבה להי' בשמחה וטוב לבב מרוב כל

Car il y a deux niveaux dans le cœur : sa dimension intérieure et sa dimension extérieure. La dimension intérieure du cœur est l'embrasement et l'ardeur de l'amour de D.ieu, avec joie et allégresse du cœur, plus que tout,

שהיא שמחת הנפש האלקית המשכלת ומתבוננת באור א"ס ב"ה מקור חוצבה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה טרם ירידתה לעוה"ז.

qui est la joie de l'âme divine, laquelle saisit intellectuellement et contemple la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, la source d'où elle a été taillée et sa racine, où elle était incluse dans son Émanateur, béni soit-Il, avant sa descente dans ce monde.

25 וגם עתה כן הוא כל חפצה וכל ישעה להתענג על ה' הוא אור א"ס ב"ה ממש אהבה בתענוגים בגילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בחכמה שבנפש כח מ"ה [מה] כו'.

Et maintenant aussi, il en est ainsi : tout son désir et tout son salut consistent à se délecter en D.ieu, c'est-à-dire dans la Lumière infinie (Or Ein Sof) elle-même, béni soit-Il — dans l'amour dans les délices, par la révélation de l'Or Ein Sof, béni soit-Il, dans la 'Hokhma (sagesse) de l'âme, le koach mah (« pouvoir du "quoi" »), etc.

ואיזהו חכם הרואה את הנולד מאין כו' שאין העולם מעלים ומסתיר על אור א"ס ב"ה שאינו בגדר עלמין כלל וכולא קמי' [קמיה] כלא וכאין ממש.

« Qui est sage ? Celui qui voit ce qui naît » — du néant, etc. ; car le monde ne cache ni ne dissimule la Lumière infinie, béni soit-Il, qui ne relève nullement de la catégorie des mondes, et tout est devant Lui comme rien, et véritablement comme néant.

26 ואי לזאת תהי' [תהיה] דביקות הנפש בשרשה באלקי' חיים בהתכללות ויחוד עצום כמו שהיתה כלולה ומיוחדת טרם ירידתה וע"ז נאמר יום ליום יביע כמעיין הנובע ממקורו שמתאחד עמו

Et c'est pourquoi l'âme s'attachera à sa racine, au D.ieu vivant, dans une inclusion et une union profondes, comme elle était incluse et unie avant sa descente. C'est à ce sujet qu'il est dit : « Un jour au jour fait jaillir », comme une source qui jaillit de son origine et ne fait qu'un avec elle.

ומזה תהי' [תהיה] שמחת הנפש בה' עושה הוא אור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בחכמה

De là viendra la joie de l'âme en D.ieu, son Créateur, c'est-à-dire la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, qui repose et se révèle dans 'Hokhma (sagesse).

ותהי' [ותהיה] השמחה גדולה לאלקים בהתלהבות והתלהטות הנפש מחמת קרבת ה' הטוב לה ובשמחתה לא יתערב זר ח"ו [חס ושלום] כי אין בנמצא שמחה זו כמוה וכדוגמתה בזה לעו"ז [לעומת זה] כלל.

Et sa joie sera grande pour D.ieu, dans l'embrasement et l'ardeur de l'âme dus à la proximité de D.ieu, qui lui est bonne ; « et nul étranger ne se mêlera à sa joie », à D.ieu ne plaise, car dans [le côté qui est] « l'un en face de l'autre », il n'existe absolument aucune joie semblable ou comparable à celle-ci.

שהיא מבחי' יחידה שבנפש שאינה מלובשת כלל בלבושי הגוף והנפש הבהמית רק שתתמלא הנפש אורה ושמחה להי' לבדו.

Car elle relève du niveau de yechidah [l'essence la plus intérieure de l'âme], qui n'est nullement revêtue des vêtements du corps et de l'âme animale ; l'âme est simplement remplie de lumière et de joie pour D.ieu seul.

27 וזוהי מדת יום ואור כמ"ש יום ליום יביע. אבל חיצוניות הלב היא מדת לילה וחשך שיש בו העלם והסתר מלבושי הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שמנוגה שמלבישים את הנפש.

Et telle est la qualité du jour et de la lumière, comme il est écrit : « Le jour au jour fait jaillir. » Mais la dimension extérieure du cœur est la qualité de la nuit et des ténèbres, où il y a dissimulation et occultation par les vêtements du corps et de l'âme animale, qui provient de nogah et habille l'âme.

וכמו שהמדות שבנפש אלקית אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' כך הם בזה לעו"ז [לעומת זה] כי אהבה זו היא מבחי' יחודא תתאה שנראה העולם ליש כו'

Et de même qu'il y a dans l'âme divine des attributs émotionnels, amour et crainte, etc., ainsi en est-il ici, «l'un en regard de l'autre» ; car cet amour relève du niveau de l'unité inférieure (yi'houda tata'a), dans laquelle le monde paraît exister, etc.,

מחמת התלבשות אור א"ס בהשתלשלות וירידת המדרגות עד שנעשה עוה"ז הגשמי כו' ולכן צריך מלחמה ולאם מלאם יאמץ ואלמלא הקב"ה כו'

en raison de l'investissement de la Lumière infinie (Or Ein Sof) dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et de la descente des degrés, jusqu'à l'apparition de ce monde matériel, etc. C'est pourquoi un combat est nécessaire : «un peuple sera plus puissant que l'autre», et «si ce n'était le Saint béni soit-Il…», etc.,

שיש בכח נפשו לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושי' [מלבושיה / מלבושים] לפי שבאמת אינה דבר נפרד כו' רק היחוד הוא מבחי' יחו"ת [יחודא תתאה] כו'

car son âme a le pouvoir d'éveiller l'amour jusqu'à ce qu'il désire se dépouiller de ses vêtements, puisqu'en vérité il n'est pas une entité séparée, etc. ; seulement, l'unité relève du niveau de l'unité inférieure, etc.

(ועמ"ש ע"פ שיר השירים בענין ב' בחי' כלה משם יובן מ"ש כאן ועיין עוד מ"ש ע"פ צאנה וראנה בענין שאו ידיכם כו') וע"ז התפלל דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] יחד לבבי.

(Et voyez ce qui est expliqué à propos de «Shir HaShirim», au sujet des deux niveaux de «kallah» (fiancée) ; on comprendra ainsi ce qui est dit ici. Voyez également ce qui est expliqué à propos de «Tze'enah u're'enah», au sujet de «Levez vos mains», etc.) C'est pour cela que le roi David, que la paix soit sur lui, a prié : «Unis mon cœur.»

כי אע"פ [אף על פי] שהם שני לבבות מדת יום ומדת לילה אינן נפרדים בעצמותן ח"ו [חס ושלום] רק מדת הלילה היא בחי' גילוי לעצמיות המדה

Car, bien qu'il s'agisse de deux cœurs, de la qualité du jour et de la qualité de la nuit, ils ne sont pas séparés dans leur essence, à D.ieu ne plaise ; la qualité de la nuit n'est que le niveau où se révèle l'essence de l'attribut,

שהיא מדת יום כדי שתבא בבחי' גילוי בפו"מ [בפועל ממש] מהעלם ומצפוני בינת הלב לידי גילוי הלב בפו"מ [בפועל ממש] שיהא הלב כלי ומשכן להשראת אהבה זו.

qui est la qualité du jour, afin qu'elle parvienne à une révélation concrète, depuis le secret et les profondeurs cachées de la compréhension du cœur jusqu'à la révélation concrète du cœur, afin que le cœur soit un réceptacle et une demeure pour que cet amour y réside.

28 וכן אהבה עליונה הבאה מלמעלה מן השתלשלות בחי' אהבה בתענוגים מבחי' יחודא עילאה תהיה בגילוי הנפש באהבת הלב המלובשת בגוף ונפש הבהמית

De même, l'amour supérieur qui provient d'au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), le niveau de l'amour dans les délices, issu du niveau de l'unité supérieure (yi'-houda ila'a), doit se révéler dans l'âme, dans l'amour du cœur qui est revêtu dans le corps et l'âme animale,

שהיא האהבה מיחודא תתאה ואין גילוי המדה דבר נפרד מעצמיות המדה רק והתקין לו ממנו כו'.

qui est l'amour provenant de l'unité inférieure (yi'houda tata'a) ; et la révélation de l'attribut n'est pas une chose séparée de l'essence de l'attribut, mais bien « et Il lui prépara à partir de lui-même », etc.

אלא שא"א שתבא בחי' אהבה עליונה לידי גלוי רק ע"י מדת לילה וחשך

Seulement, il est impossible que le niveau de l'amour supérieur parvienne à se révéler autrement que par la qualité de la nuit et de l'obscurité.

שהוא צמצום האור והתלבשותו בירידתו מדרגה אחר מדרגה עד שקנה שם לעצמו מדת לילה ויחו"ת [ויחודא תתאה] ונראה כאלו הוא דבר נפרד לכן התפלל יחד לבבי כו'.

Il s'agit du tsimtsoum (contraction) de la lumière et de son habillage au fil de sa descente, niveau après niveau, jusqu'à recevoir pour elle-même le nom de « qualité de nuit » et de « yi'houda tata'a » ; elle paraît alors être une chose séparée. C'est pourquoi il pria : « Unis mon cœur », etc.

29 והנה בגילוי המדות מאחר שנרא' כאלו הוא נפרד ויש שם התלבשות הגוף ונפש הבהמית שמנוגה המעלימים ומסתירים כו' לכך יש אחיזה לקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] להתאחז ולינק מעיקר הקדושה ח"ו [חס ושלום]

Or, dans la révélation des attributs émotionnels (midot), puisqu'elle semble être séparée et que s'y trouvent investis le corps et l'âme animale issue de Nogah, qui dissimulent et voilent, etc., les kelipot (écorces) et la sitra a'hra (l'autre côté) peuvent donc s'y attacher et puiser à l'essence même de la sainteté, à D.ieu ne plaise.

ולזאת צ"ל המשכת החותם דהיינו להיות המשכה וברכה עליונה להפריד הקליפות ושלא תהיינה גילוי המדות כי אם ליחודו ג"כ וכמ"ש יחד לבבי.

C'est pourquoi il faut faire descendre le sceau, c'est-à-dire attirer un influx et une bénédiction d'en haut afin de séparer les kelipot, et que la révélation des attributs émotionnels ne soit, elle aussi, que pour Son unité, comme il est écrit : « Unis mon cœur. »

30 וחות"ם אותיות תחו"ם כלומר עד פה תבא ולא תוסיף שלא תהיה תוספת חיות יותר משיעור המוגבל כו'

Et chosam (sceau) est constitué des mêmes lettres que techum (limite) ; c'est-à-dire : « Jusque-là tu viendras, et pas plus loin » — afin qu'il n'y ait pas d'ajout de force vitale au-delà de la mesure déterminée, etc.,

דהיינו שלא יוסיף האדם תת כחו וכל יגיעתו לנפשו הבהמית רק כמ"ש יגיע כפיך כו' וכמ"ש במ"א.

c'est-à-dire qu'un homme n'augmente pas la part de sa force et de tout son labeur qu'il donne à son âme animale, mais seulement comme il est écrit : « Le labeur de tes mains », etc., et comme cela est expliqué ailleurs.

ובזה מעורר למעלה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] שלא יומשך להם אלא מותרי שפע שערות וצפרנים כו' וכמאן דשדי בתר כתפוי כו'

Et par là, il suscite en haut, par l'éveil d'en bas, qu'il ne leur soit attiré que le surplus de l'abondance, les cheveux et les ongles, etc., et « comme quelqu'un qui jette [cela] par-dessus son épaule », etc.,

שאינו נותן מרצונו הטוב דרך אהבה וחיבה רק כמ"ש ואת עשו שנאתי וכ"ז [וכל זה] באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] תליא מלתא. והכח לאתעדל"ת [לאתערותא דלתתא] זו שיהא תלוי בזה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא מבחי' חותם הנ"ל:

lui qui ne donne pas de bon gré, par amour et affection, mais seulement comme il est écrit : « Et Eisav, je l'ai haï. » Et tout cela dépend de l'éveil d'en bas. Et le pouvoir de cet éveil d'en bas — grâce auquel l'éveil d'en haut dépend de lui — provient du niveau du sceau expliqué ci-dessus.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/bereishis/8/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak